

บทที่ 11

การบริหารการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

11.1 ความหมายของการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของความหมายของการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน เช่น

อนันต์ เกตุวงศ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ หมายความว่า การที่ประเทศร่ำรวย หรือพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี อังกฤษ ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ให้ความช่วยเหลือต่างๆแก่ประเทศยากจน ด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนาทั้งหลาย ซึ่งมีอยู่ในทวีปเอเชีย แอฟริกา และ ลาตินอเมริกา เป็นส่วนใหญ่

ดังนั้น ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ จึงมีบทบาท และความสำคัญต่อการพัฒนามากด้วยเช่นกัน เพราะประเทศด้อยพัฒนามักจะขาดปัจจัยหลายๆอย่าง ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรที่จำเป็นในการลงทุนพัฒนา ประเทศยากจนก็เหมือนกับคนยากจน แม้จะมีความคิดที่จะทำอะไรเพื่อให้เกิดผลผลิตก็ทำไม่ได้ เพราะไม่มีทุน ไม่สามารถแสวงหาทุนมาได้ หรือไม่อาจจะสะสมและออมทุนได้ด้วยตัวเองในประเทศ สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่ร่ำรวย และให้ความช่วยเหลือประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย การช่วยเหลือส่วนมากจะให้ทางด้านทหาร และระบบราชการ การช่วยเหลือที่เห็นได้อย่างชัดเจน นอกจากเป็นเงินลงทุนด้านต่างๆแล้ว อเมริกายังช่วยทางด้านการศึกษาอบรม ให้ความรู้ประสบการณ์ทาง-ด้านเทคโนโลยีอีกมากมาย เช่น ให้ความสนับสนุน การสร้างสถาบันเพื่อฝึกอบรมข้าราชการให้มีความรู้ ความสามารถไปพัฒนาประเทศ ในประเทศไทย ได้แก่ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ ความประสงค์ก็เพียงให้ระบบบริหารสามารถดำเนินการตามโครงการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมาย ถ้าการบริหารอ่อนแอแล้ว การพัฒนาก็เป็นไปได้อย่างยาก การลงทุนและใช้ทรัพยากรมากมายอย่างใด ก็ไม่ได้ผลคุ้มค่า ตรงกับคำกล่าวที่ว่า “เงิน” มิอาจทำให้โลกหยุดหมุนได้

ส่วนทางด้าน ดิน ปรัชญาพฤทธิ ได้ให้ความหมายว่า ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ หมายความว่า ความพยายามที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับมิตรประเทศทุกๆประเทศ หรือส่วนใหญ่ พร้อมทั้งแสวงหาความช่วยเหลือจากประเทศนั้นๆ ทั้งในรูปแบบความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ และความช่วยเหลือทางวิชาการ แต่ไม่รวมถึงความช่วยเหลือทางการทหาร การได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า และการลงทุน ตลอดจนความช่วยเหลือทางด้านภัยพิบัติ

ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Aid) ประกอบด้วย เงินให้เปล่า (Grant) ของขวัญ (Gift) และเงินกู้ (Loan) ที่มีเงื่อนไขที่ดี เช่น มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ ระยะเวลาผ่อนหนี้ และระยะชำระคืนเงินต้น-นาน ตลอดจนเงื่อนไขสกุลเงินตราที่จะใช้หนี้ (ถ้าใช้คืนเงินกู้ด้วยสกุลเงินตราของประเทศ ผู้กู้ถือว่าเป็นเงื่อนไขการชำระหนี้ที่ดี เพราะจะได้ไม่ต้องเสี่ยงกับอัตราแลกเปลี่ยนที่ขึ้นลงอยู่เสมอ)

ส่วนความช่วยเหลือทางวิชาการ นั้นรวมถึงการให้ความช่วยเหลือในรูปของผู้เชี่ยวชาญอุปกรณ์ การสร้างศูนย์ฝึกอบรม (หรือที่เรียกว่าสถาบันสร้างชาติ) และการให้ทุนการศึกษาและดูงานแก่ข้าราชการของประเทศผู้รับความช่วยเหลือ

11.2 เนื้อหาของการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

11.2.1 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

เขียน ธีรวิทย์ และคณะมองว่า การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศนั้น จะคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

1. การให้ความช่วยเหลือ ไม่ควรสร้างเงื่อนไขให้ประเทศผู้รับ ต้องเลียนแบบของประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ
2. การให้ความช่วยเหลือ ต้องช่วยให้ประเทศผู้รับสามารถพึ่งตนเองได้
3. การให้ความช่วยเหลือ ควรลดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศผู้ให้และผู้รับ และลดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนภายในประเทศผู้รับเอง

ในทำนองเดียวกัน รอบินสัน ก็ได้เสนอว่า การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ควรจะมีส่วนช่วยประเทศผู้รับในหลายๆ ด้านด้วยกัน คือ

1. ช่วยลดช่องว่างสำหรับเงินตราต่างประเทศที่ได้จากการค้า และการลงทุนจากต่างประเทศ และจำนวนเงินตราต่างประเทศที่จะต้องนำไปใช้หนี้ต่างประเทศ
2. ช่วยลดช่องว่างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อดึงดูดการลงทุนจากเอกชน
3. ความช่วยเหลือทางวิชาการ ควรจะส่งเสริมกำลังบุคลากรทางการบริหาร เทคนิค และการจัดการ
4. ช่วยให้มีบูรณาการทางเศรษฐกิจ การรวมประเทศ และมีเสถียรภาพทางการเมือง
5. ช่วยเป็นหลักประกันให้ประเทศผู้รับ รอดพ้นจากการแข่งขันล่าอาณานิคมของจักรวรรดินิยม
6. ช่วยเป็นตัวทวีคูณ สำหรับเศรษฐกิจโลก
7. ช่วยมนุษยชาติ เช่น ลดความอดอยาก และความทุกข์ทรมาน เป็นต้น

ฉิว พูนสวัสดิ์ อดีตอธิบดีกรมวิเทศสหการ กล่าวว่า ในการพิจารณารับความช่วยเหลือจากต่างประเทศนั้น ผู้นำของประเทศผู้รับจะต้องมองเหตุจูงใจ (Motive) ของประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือให้

ออก นั่นก็คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ อาจจะมีเหตุจูงใจอย่างใดอย่างหนึ่งในสองอย่าง ดังต่อไปนี้คือ

ประการแรก การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศมีลักษณะเป็นอุดมคติ นั่นก็คือ มองว่าโลกมีความรับผิดชอบที่จะขยายผลประโยชน์ของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไปยังประเทศที่กำลังพัฒนาเพื่อแบ่งเบาภาระ และสนับสนุนประเทศซึ่งมีประชาชนที่มีมาตรฐานความเป็นอยู่ต่ำ และเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ด้อยพัฒนาไม่ให้เกิดความแตกต่างจากประเทศที่เจริญแล้วมากเกินไป

ประการที่สอง การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ได้รับแรงดลใจมาจากปัจจัยทางการเมืองและกลยุทธ์ นั่นก็คือ เพื่อผูกมิตรและเข้าไปมีอิทธิพลเหนือประชามติของประเทศผู้รับ ในอันที่จะเสริมสร้างความเป็นมิตร หรือช่วยให้มิตรประเทศสามารถสู้กับการข่มขู่นานาชาติจากประเทศอื่นๆได้ นอกจากนี้ การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ยังมุ่งเพื่อการพาณิชย์ การขยายตลาด หรือการขอสิทธิพิเศษทางการค้าจากประเทศผู้รับด้วย

ส่วนสมคมแห่งโรม เห็นว่า การให้และการรับความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ น่าจะพิจารณาจากแง่มุมของการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างประเทศผู้ให้ และประเทศผู้รับความช่วยเหลือ ทั้งนี้ สมคมแห่งโรมได้ว่าจ้างสถาบัน เอ็มไอที (Massachusetts Institute of Technology) ให้ทำการศึกษาในโครงการสถาน-การณ์ที่อาจจะเป็นอันตรายของมวลมนุษยชาติ (Projects on the Perdicament of Mankind) ซึ่งผลสรุปของการศึกษาในครั้งนี้ มีอยู่ว่า หากแนวโน้มของความเจริญของประชากร และการทำให้เป็นอุตสาหกรรม ยังคงเป็นไปได้อย่างไม่เปลี่ยนแปลงแล้ว จะก่อให้เกิดข้อจำกัดเกี่ยวกับความเจริญเติบโตขึ้นในโลก ภายใน 100 ปีข้างหน้า (นั่นก็คือ ปี 2072) และเมื่อถึงจุดนั้น จำนวนประชากรและความสามารถทางอุตสาหกรรมก็จะเริ่มลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งแน่นอนที่สุด ผลกระทบในทางลบนี้ ย่อมจะส่งผลกระทบต่อทั้งประเทศผู้ให้ และประเทศผู้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ แต่ผลสรุปของการศึกษาครั้งนี้มีพื้นฐานอยู่บนข้อสมมติเบื้องต้น (ที่สถาบันบางแห่ง และนักวิชาการบางคนไม่เห็นด้วย) อยู่หลายประการ คือ

1. ทรัพยากรทางกายภาพของโลกคงที่
2. การผลิตอาหารต่อพื้นที่คงที่ และมีข้อจำกัดในการบุกเบิกพื้นที่ใหม่ๆ
3. มลพิษจะมีมากขึ้นพร้อมกับความเจริญเติบโตทางการเกษตร และอุตสาหกรรมจนเกินที่โลกจะรองรับได้
4. อัตราการเกิดและการเจริญเติบโตของประชากรจะลดลงได้ก็ต่อเมื่อมีการทำให้เป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น
5. โลกจะไม่มีทรัพยากรน้ำที่เพียงพอที่จะให้มีการขยายตัวทางอุตสาหกรรม ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้อ

6.อย่างไรก็ดี หากเราสามารถเปลี่ยนแปลงแนวโน้มเหล่านี้ได้ สภาพการณ์ของความมีเสถียรภาพทางนิเวศวิทยาจะมีขึ้นได้

อย่างไรก็ดี ธนาคารโลกและนักวิเคราะห์อื่นๆไม่เห็นด้วยกับผลสรุปของการศึกษาคั้งนี้ โดยธนาคารโลกเห็นว่า ข้อสรุปของ เอ็ม.ไอ.ที. และสมาคมแห่งโรมมองโลกในแง่ร้ายจนเกินไป และได้แสดงความเห็นแย้งไว้ ดังนี้

- 1.ยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังไม่ได้ขุดค้นเอามาใช้อีกเป็นจำนวนมาก
- 2.พัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรเหล่านี้ อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.การศึกษาคั้งนี้ กล่าวถึงมลพิษที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่างๆเกินความจริงไปมาก
- 4.ขณะนี้ประชากรเริ่มลดลงเป็นอันมาก
- 5.ความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นต้องขยายตัวจนไม่มีที่สิ้นสุดเช่นในอดีต

ส่วน วาสิลี ลีออนทึฟ (Wassily Leontief) และ แจน ทินเบอร์แกน (Jan Tinbergen) ก็มองโลกในแง่ดีเช่นเดียวกับธนาคารโลก โดยได้ชี้ให้เห็นว่าโลกยังสามารถเพิ่มพื้นที่การเพาะปลูกได้อีกถึงร้อยละ 30 และผลผลิตจะเพิ่มขึ้นประมาณสามเท่าตัว ปัญหามลพิษสามารถที่จะแก้ไขให้ลดลงได้ และทรัพยากรธรรมชาติมีมากกว่าที่คิดไว้ เช่น แร่ธาตุและปิโตรเลียม เป็นต้น นอกจากนี้ ทรัพยากรทางทะเลก็ยังมีอีกมาก เช่น ปลาและสัตว์ทะเล น้ำมันและก๊าซ ทังสเดน เพชร แมกนีเซียม โบแตสเซียม ดีบุก แมงกานีส และแร่ธาตุอื่นๆ

บทเรียนที่ได้จากการศึกษาข้อสนับสนุน และข้อคัดค้านของข้อจำกัดของความเจริญเติบโตของสถาบัน เอ็ม.ไอ.ที. และสมาคมแห่งโรม ก็คือว่า โลกในปัจจุบันนี้ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน หากส่วนหนึ่งส่วนใดได้รับความกระทบกระเทือน ก็จะพลอยทำให้ส่วนอื่นเกิดความเสียหายไปด้วย ฉะนั้น เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ จึงต้องมีการพิจารณาการเกลี้ย หรือเฉลี่ยความสุขและความทุกข์ ให้อยู่ในลักษณะที่เกือบจะสมดุล มิให้เกิดช่องว่างระหว่างกันมากเกินไป

11.2.2 วิธีการให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาต่อการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยส่วนรวมพบว่า วิธีการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่กำลังพัฒนา หรือประเทศยากจนนั้น มีวิธีการที่นิยมใช้กันอยู่ 2 วิธีใหญ่ๆ คือ

- 1.การให้ความช่วยเหลือประเภทรัฐบาลต่อรัฐบาล นั่นก็คือ ประเทศผู้ให้และประเทศผู้รับ ทำสัญญา ตกลงให้และรับความช่วยเหลือกันโดยตรง
- 2.การให้ความช่วยเหลือประเภทที่ผ่านหน่วยงาน ในเครือขององค์การสหประชาชาติ และองค์การเอกชน

11.2.3 แหล่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ในการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศนั้น ประเทศผู้รับความช่วยเหลือควรจะต้องทราบถึงแหล่งที่สำคัญๆของการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ แหล่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศที่สำคัญๆมี

1.แหล่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศในเครือขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้แก่

-กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund หรือ IMF) มุ่งที่จะดูแลระบบเงินตราและเสถียรภาพทางเงินตราของประเทศสมาชิก

-สมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศ (International Development Association หรือ IDA) มุ่งให้สินเชื่อแก่ประเทศที่ยากจนที่สุด โดยมีดอกเบี้ยต่ำที่สุด ระยะเวลาใช้เงินคืนต้นนานที่สุด และการจ่ายคืนต้นอาจจะจ่ายด้วยเงินสกุลอ่อน (soft currency) เช่น เงินสกุลของตนเองก็ได้

-ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนา หรือธนาคารโลก (International Bank for Reconstruction and Development or World Bank หรือ IBRD) มุ่งให้ความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของยุโรปเป็นเบื้องแรก ต่อจากนั้นจึงขยายลงไปสู่ส่วนอื่นๆ ของโลก

-บรรษัทการเงินระหว่างประเทศ (International Finance Corporation หรือ IFC) ช่วยกระตุ้นสนับสนุนการลงทุนของเอกชน ในประเทศที่ยากจนที่สุด และหน่วยงานภูมิภาคอื่นๆ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาเฉพาะภูมิภาคนั้นๆ เช่น

-ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างรัฐอเมริกัน (Inter-American Development Bank)

-ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank)

-และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งแอฟริกา (African Development Bank)

2.แหล่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศนอกเครือขององค์การสหประชาชาติ ยกตัวอย่าง เช่น

-องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development หรือ OECD) มีคณะกรรมการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา (Development Assistance Committee หรือ DAC) องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา และคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือการพัฒนา เป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือ จากต่างประเทศนอกเครือขององค์การสหประชาชาติ และธนาคารโลก โดยสิ้นเชิง องค์การและคณะกรรมการนี้มีบ่อเกิดมาจากองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจแห่งยุโรป(Organization for European Economic Cooperation หรือ OEEC) ซึ่งตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1948 เพื่อประสานแผนมาร์แชล และแผนอื่นๆในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของยุโรปภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ต่อมาจึงขยายการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศต่างๆ ในส่วนอื่นของโลก สมาชิกขององค์การและคณะกรรมการนี้ ประกอบด้วยประเทศในยุโรปตะวันตก แคนาดา สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย

นิวซีแลนด์ และประเทศอื่นๆ รวม 17 ประเทศ องค์การและคณะกรรมการนี้ จะคอยเสนอแนะรัฐบาลของตน ในการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ซึ่งความช่วยเหลือดังกล่าวนี้ มีทั้งเงินให้เปล่า เงินกู้ และความช่วยเหลือที่ให้อำนาจการสหประชาชาติด้วย

3.แหล่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศแหล่งอื่นๆ อันได้แก่ องค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร หรือมูลนิธิ เช่น มูลนิธิฟอร์ด มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ฯลฯ เป็นต้น

11.2.4 เงื่อนไขของการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ

เงื่อนไขของการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ อาจมองได้จากทั้งแง่มุมมองของประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ และผู้รับความช่วยเหลือ

สำหรับเงื่อนไขของการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ จากแง่มุมของประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือนั้น อาจจะมีอยู่หลายประการ คือ

ประการแรก ถ้าการให้ความช่วยเหลือเป็นเงินกู้ ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ อาจจะต้องพิจารณาถึงความสามารถในการใช้เงินคืนต้น นอกเหนือไปจากเงื่อนไขที่เกี่ยวกับระยะเวลาปลอดหนี้ ระยะชำระเงินคืนต้น อัตราดอกเบี้ย และเงื่อนไขสกุลเงินตราที่จะใช้เงินคืนต้น นอกจากนี้ ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือมักจะกำหนดเงื่อนไขอื่นๆ เช่น ต้องให้ซื้อเครื่องมือ เครื่องใช้ จากประเทศของตน ให้บริษัทในประเทศของตนเป็นผู้ประมุขงานได้ หรือให้สินเชื่อเพื่อทำการค้ากับประเทศของตน ยิ่งกว่านั้น อาจจะมีเงื่อนไขให้ประเทศผู้รับความช่วยเหลือต้องออกเงินสมทบอีกด้วย

ประการที่สอง หากความช่วยเหลือเป็นไปในรูปของเงินให้เปล่า หรือความช่วยเหลือทางวิชาการ ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือมักจะระบุเป็นเงื่อนไขว่า จะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศของตน หรือบางครั้งก็ให้ความช่วยเหลือในรูปของสินค้า แทนที่จะเป็นตัวเงิน เช่น ความช่วยเหลือภายใต้กฎหมายสาธารณะ-ชน 480 (PL 480) เป็นต้น

ประการสุดท้าย องค์การที่ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศบางองค์การ เช่น องค์การสหประชาชาติ อาจจะมีเงื่อนไขกำหนดบางประการไว้ด้วย เช่น ความช่วยเหลือต่างๆ จะต้องนำไปใช้ในเรื่องของประชากร และการวางแผนครอบครัวเท่านั้น เป็นต้น

สำหรับเงื่อนไข (ที่ดี) ของการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ จากแง่มุมของประเทศผู้รับความช่วยเหลือ ย่อมสามารถเข้าใจได้ไม่ยากนัก

ประการแรก หากความช่วยเหลือเป็นรูปเงินกู้ เงื่อนไขที่ประเทศผู้รับต้องการแสวงหามากที่สุดก็คือ ดอกเบี้ยต่ำ ระยะเวลาปลอดหนี้ และระยะเวลาชำระคืนเงินต้นนาน และสกุลเงินตราที่จะใช้คืนเงินต้น ควรให้ประเทศผู้รับเงินกู้เสนอ หรือกำหนด

ประการที่สอง หากเป็นความช่วยเหลือทางวิชาการ เช่น ผู้เชี่ยวชาญนั้น บุคคลดังกล่าวควรมีลักษณะที่สำคัญๆ คือ

- 1.จะต้องมีความรอบรู้อย่างแท้จริงในสาขาวิชา และกิจกรรมที่ตนได้รับมอบหมายให้มาปฏิบัติงาน
- 2.มีมนุษยสัมพันธ์และการปรับตัว ให้เข้าสภาพแวดล้อมของประเทศผู้รับความช่วยเหลือ หรือคนพื้นเมืองได้เป็นอย่างดี หรือที่เรียกว่า มี “overseasmanship”
- 3.มีความรับผิดชอบชั่วดีในการปฏิบัติงาน
- 4.ไม่ควรแทรกแซงกิจการภายในของประเทศผู้รับความช่วยเหลือ
- 5.ข้อเขียน หรือรายงานของผู้เชี่ยวชาญ ควรจะเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมของประเทศผู้รับความช่วยเหลือได้รับทราบ และ
- 6.หากประสงค์จะทำการวิจัย และเลือกประชากรเป็นเป้าหมาย ควรขออนุญาตเป็นทางการจากเจ้าหน้าที่ของประเทศผู้รับการช่วยเหลือเสียก่อน

ประการสุดท้าย ในการให้ความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นรูปเงินกู้ เงินให้เปล่า หรือความช่วยเหลือทางวิชาการอื่นๆ ประเทศผู้รับความช่วยเหลือน่าจะมีสิทธิที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธสิ่งที่ประเทศผู้ให้ได้หยิบยื่นมา ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการใช้ความช่วยเหลือ ที่ไม่ตรงกับความต้องการของประเทศผู้รับความช่วยเหลือ หรือเป็นสิ่งที่ประเทศผู้รับไม่ต้องการ

กล่าวโดยสรุปก็คือ เงื่อนไขให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศนั้น หากเป็นเงินกู้ ควรจะมีเงื่อนไขที่ไม่ตึงมากนัก และหากเป็นความช่วยเหลือทางวิชาการ ก็น่าจะเลือกส่งผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางมาให้ การให้ทุนนักเรียนพื้นเมืองไปศึกษาต่อ ตลอดจนให้เครื่องมือ เครื่องไม้ที่ ต้องการ นอกจากนั้น วัตถุประสงค์ที่สำคัญก็คือ น่าจะมุ่งให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ประเทศผู้รับสามารถยืนอยู่บนขาของตนเองได้ ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม น่าจะเน้นการสร้างสถาบัน เพื่อเป็นศูนย์กลางของการสานต่อการพัฒนาในทุกๆด้าน เฉพาะอย่างยิ่ง จะต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในประเทศผู้รับเป็นสำคัญ เข้าทำนอง “สร้างจากสิ่งที่ประชาชนรู้และเริ่มจากสิ่งที่พวกเขามี” (Build oon what they know , start with what they have)

11.2.5 ผลกระทบของความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

บ่อยครั้งที่เราพบว่า ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ มิได้มีส่วนช่วยทำให้ความยากจน ความไม่เสมอภาค และการกดขี่ทางการเมืองลดลงแต่อย่างใด ตรงกันข้าม มิแต่จะเพิ่มขึ้นอยู่เรื่อยๆ ซึ่งหากมองในแง่-นี้ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ มีผลกระทบในทางลบ ต่อประเทศผู้รับความช่วยเหลือ ในทางตรงกันข้าม ผลกระทบในทางบวกของความช่วยเหลือจากต่างประเทศ น่าจะสะท้อนออกมาในรูปของการลดลงของความยากจน ความไม่รู้ ความเจ็บป่วยได้ใช้ และความหิวโหย แต่ถ้าพิจารณาให้ดีแล้ว จะเห็นได้ว่า ความช่วยเหลือจากต่างประเทศเพียงร้อยละ 10 ของปริมาณที่จะใช้ในการลงทุนประจำปีเท่านั้น แม้กระนั้นก็ตาม ประเทศผู้รับความช่วยเหลือ ก็ไม่น่าจะให้ร้อยละ 10 นี้เข้าไปครอบงำร้อยละ 90 คือ ทำให้

ร้อยละ 90 ต้องหยุดชะงัก หรือถูกกระทบกระเทือน ทั้งนี้ ก็เพราะว่าร้อยละ 10 ดังกล่าวนี้นั้น มุ่งที่จะเข้ามาช่วยแบ่งเบา-ภาระ มิใช่เข้ามาเป็นตัวถ่วงการบริหารการพัฒนา

11.3 แนวทางการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ในการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศนั้น ประเทศผู้รับมีความจำเป็นจะต้องทราบถึงแนวทาง หรือกลยุทธ์ที่ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือใช้ในการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ และสังคม แนวทางดังกล่าวนี้มีดังนี้

11.3.1 แนวทาง “ยึดหัวหาด” (Beachhead approach) ตามแนวทางนี้ ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือจะใช้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ และวิชาการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน และรัฐบาลของประเทศผู้รับความช่วยเหลือ นั่นก็คือ การผูกมิตรด้วยการให้ เพื่อที่จะได้เสียงสนับสนุนจากประชามติในประเทศนั้นๆ แนวทางนี้เป็นบันไดขั้นแรก ที่จะนำไปสู่ความร่วมมือ และการให้ความช่วยเหลือในอนาคต

11.3.2 แนวทางชนชั้นหัวกะทิ ตามแนวทางนี้ ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ มุ่งจะเอาชนะใจและแสวงหาความร่วมมือจากชนชั้นนำในประเทศผู้รับ โดยมีสมมติฐานว่าชนชั้นเหล่านี้ เป็นผู้กุมบังเหียนรัฐบาล และชะตากรรมของประเทศนั้น นั่นก็คือ หากสามารถเอาชนะจิตใจชนชั้นนำของประเทศแล้ว ก็เท่ากับชนะใจคนทั้งประเทศ ซึ่งสมมติฐานดังกล่าวนี้ อาจจะไม่ถูกต้องเสมอไป

11.3.3 แนวทางผลทวีคูณ (Multiplier effect approach) ตามแนวทางนี้ ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ จะไม่ให้ความช่วยเหลือทุกๆกลุ่ม หรือทุกๆด้าน เป็นหน้ากระดาน แต่มุ่งจะให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่ม หรือกิจกรรมวิกฤต (Critical groups or activities) หรือมีความสำคัญที่จะแพร่กระจายออกไป ซึ่งจะมีผลทวีคูณในระยะต่อไป ยกตัวอย่าง เช่น หากประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ มุ่งที่จะช่วยให้เด็กนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพูดภาษาอังกฤษเก่ง ก็ไม่จำเป็น ที่จะต้องส่งอาจารย์ต่างประเทศมาสอนตามโรงเรียน-เรียนทุกโรงเรียน หากแต่อาจจะคัดเลือกครูสอนภาษาอังกฤษ ที่มีแววบางคนของกลุ่มโรงเรียน ให้ไปอบรมภาษาอังกฤษในต่างประเทศ แล้วให้กลับมาจัดกิจกรรมอบรมครูสอนภาษาอังกฤษคนอื่นๆ อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งครูที่ผ่านการอบรมเหล่านี้ จะเป็นผู้ไปสอนนักเรียนให้เก่งภาษาอังกฤษอีกชั้นหนึ่ง

11.3.4 แนวทางรากหญ้า หรือรากข้าว (Grass roots or rice roots approach) ตามแนวทางนี้ แทนที่ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือจะให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลส่วนภูมิภาคแต่เพียงผู้เดียว กลับส่งผู้เชี่ยวชาญของตน ไปประจำอยู่ในท้องถิ่นที่มีปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะใดขณะหนึ่ง

11.3.5 แนวทางบูรณาการของแผนงาน (Program integration approach) ตามแนวทางนี้ ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือจะกำหนดเป้าหมายของความช่วยเหลือเพียงอย่างหนึ่ง แล้วรวบรวมเอาแผนงานต่างๆ ที่จะเอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายนั้นมารวมกันไว้ในแผนฉบับนั้น

11.3.6 **แนวทางการอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรม (Cultural accommodation)** ตามแนวทางนี้ ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ จะพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมทางด้านวัฒนธรรมของประเทศผู้รับความช่วยเหลือว่า จะสามารถรองรับความช่วยเหลือเหล่านั้นได้หรือไม่ กล่าวคือ การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ มีพื้นฐานอยู่บนแนวความคิดของการ “สร้างจากสิ่งที่ประชาชนรู้ และเริ่มจากสิ่งที่พวกเขามี” นั้นเอง

11.4 ปัญหาของการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ปัญหาของการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ปัญหาใหญ่ คือ

11.4.1 **ปัญหาที่เกิดจากประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ** ประเทศหรือองค์การที่ให้ความช่วยเหลืออาจจะมีปัญหาต่างๆ มากมาย ยกตัวอย่าง เช่น

-ประเทศหรือองค์การผู้ให้ความช่วยเหลือ มีวัตถุประสงค์ที่แน่ชัด หรือไม่ว่าจะใช้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อะไร

-ประเทศหรือองค์การผู้ให้ความช่วยเหลือทราบ หรือไม่ว่าประเทศผู้รับมีความต้องการอะไร

-หากทราบว่า ประเทศผู้รับมีความต้องการอะไรแล้ว ประเทศหรือองค์การผู้ให้ความช่วยเหลือมีทรัพยากรต่างๆ ที่จะให้เพียงพอหรือไม่

-ประเทศหรือองค์การผู้ให้ความช่วยเหลือ ทราบหรือไม่ว่าจะใช้แนวทางอะไร (ตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ 3) ในการให้ความช่วยเหลือ จึงบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

-ประเทศหรือองค์การผู้ให้ความช่วยเหลือทราบหรือไม่ว่า ความช่วยเหลือที่ตนให้ไปนั้น มีผลกระทบต่อประชากรเป้าหมายอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง เช่น ผลกระทบของความช่วยเหลือ ที่มุ่งช่วยเหลือคนจนอย่างเดียว จะมีผลกระทบเหมือนกันหรือแตกต่างกัน กับมุ่งช่วยเหลือคนทั้งประเทศ

11.4.2 **ปัญหาที่เกิดจากประเทศผู้รับความช่วยเหลือ** ประเทศผู้รับความช่วยเหลือก็มีปัญหามากมายไม่แพ้ประเทศผู้ให้ เฉพาะอย่างยิ่ง ในปัญหาดังต่อไปนี้

1).ปัญหาที่ว่าประเทศผู้รับความช่วยเหลือทราบหรือไม่ว่า ตนต้องการความช่วยเหลือจากต่างประเทศ อะไรบ้าง และในรูปแบบอะไร ยกตัวอย่าง เช่น ความต้องการความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ หรือวิชาการ ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจะมีรูปแบบใด เช่น เงินให้เปล่า ของขวัญ เงินกู้ หรือความช่วยเหลือทางวิชา-การจะมีรูปแบบใด เช่น ผู้เชี่ยวชาญ ทุนการศึกษา และดูงาน หรือวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ประเทศผู้รับความช่วยเหลือจะต้อง “ทำการบ้าน” ไม่แพ้ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือเหมือนกัน

2).ปัญหาที่ว่าประเทศผู้รับความช่วยเหลือทราบหรือไม่ว่า แหล่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศที่ตนต้องการนั้นมีอยู่ที่ใดบ้าง ในเครือองค์การสหประชาชาติ นอกเครือสหประชาชาติ หรือองค์การเอกชนที่ไม่หวังผลกำไร

3).ปัญหาที่ว่าประเทศผู้รับความช่วยเหลือ แม้ว่าจะทราบแหล่งความช่วยเหลือที่สำคัญๆ แล้วก็ตาม แต่ก็ยังต้องพิจารณาต่อไปว่า จะมีวิธีการใดที่จะให้ได้มาซึ่งความช่วยเหลือนั้นๆ ด้วยเหตุนี้ ประเทศผู้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศจึงต้องศึกษาโครงสร้าง กระบวนการ และพฤติกรรมของประเทศและองค์-การผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศให้ถ่องแท้ ยกตัวอย่าง เช่น ข้อมูลบางประการขององค์การสหประชาชาติ อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ กล่าวคือ

(ก) โครงสร้างขององค์การสหประชาชาติ และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ มีลักษณะเป็นรูปปิระมิดยอดตัด นั่นก็คือ ผู้ตัดสินใจที่จะให้ หรือไม่ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศมิใช่เพียงคนเดียว แต่เป็นการตัดสินใจของกลุ่มคนที่มาจากหลายชาติ ภาษา และศาสนา

(ข) กระบวนการการบริหารขององค์การสหประชาชาติ และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ นอกจากจะต้องคำนึงถึงกฎบัตรของสหประชาชาติ แล้วยังต้องคำนึงถึงความรู้สึกนึกคิดของประเทศ สมาชิกประกอบด้วย

(ค) พฤติกรรมของบุคลากรองค์การสหประชาชาติและหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ มักจะมีลักษณะของการแสดงออก และความรู้สึกที่แท้จริงที่ไม่ตรงกัน ทุกคนอาจใช้ภาษาที่สุภาพอ่อนน้อม แต่ใจจริงกลับเป็นตรงกันข้าม ดังที่ เฮอริเนน ทาวาเรซ เดอ ซา (Hernane Taraves de Sa) ได้เขียน “บัญญัติ-สิบประการ” เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรองค์การสหประชาชาติ ในเชิงกระแนะ กระเหน และประชด-ประชันว่า

-อย่าผูกมัดตนเองเป็นลายลักษณ์อักษร เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ๆ

-พยายามผูกมัดตนเองเป็นลายลักษณ์อักษร ในทุกสิ่งทุกอย่างที่ไม่สำคัญ แต่พยายามเขียนออกในเชิงที่ว่าคนอื่น ๆ ไม่เต็มใจที่จะทำงานชิ้นนั้นๆ

-ในการติดต่อประจำวัน หรือพูดคุยกัน พยายามปรับปรุงตนเองให้มีความสามารถ ในอันที่จะทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ และทำเรื่องที่ไม่เป็นเรื่องให้ดูเสมือนหนึ่งว่า มีความลึกซึ้งละเอียดอ่อนและน่าสน-ใจ

-พยายามส่งโทรเลขให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และอย่าลืมตีตรา “ลับ-ไม่สมควรแจกจ่าย” เอาไว้ด้วย ทั้งนี้ เพราะการกระทำเช่นนั้น จะทำให้สภาพของท่านดูสูงขึ้น

-ในการประชุมแต่ละครั้ง ควรจะอภิปรายในตอนแรกๆ ของการประชุม และในตอน que การประชุมกำลังจะเลิก และจะต้องแสดงความคิดเห็นของตนให้ทุกคนได้รับรู้เอาไว้ด้วย

-ในการประชุมไม่ว่าใหญ่ หรือเล็ก ที่มีเจ้าหน้าที่สูงกว่าท่านเข้าประชุมอยู่ด้วย เมื่อท่านตั้งคำถามอย่าลืมตอบคำถามนั้นด้วยคำถามอีกคำถามหนึ่ง

-อย่าให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อื่นด้วยความสมัครใจ อย่าลืมนำข้อมูลเป็นสินค้าที่มีค่า ฉะนั้น จึงไม่ควรที่จะโปรยทิ้งอย่างไม่เสียดาย

-หากท่านได้รับเลื่อนตำแหน่ง ในระดับที่จะต้องตัดสินใจ พยายามอย่าทำการตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นอันขาด และทุกครั้งที่ท่านถูกขอร้องให้ตัดสินใจ ท่านควรจะตอบเพียงว่า จะรับเอาไปพิจารณา และใช้เวลาที่เหลืออีก 24 ชั่วโมง เพื่อปรึกษาหารือกับผู้ที่ เป็นมิตรกับท่าน

-การสัมผัสมืออย่างอบอุ่น และการยิ้มอยู่เสมอ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงานของท่าน

-แสดงความกังวลและกังวลต่อไป ถ้าท่านไม่แสดงความกังวลออกมา ท่านจะไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน หรืออาจจะไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งที่รวดเร็วเท่าที่ควร

แม้ว่าบัญญัติสิบประการนี้ จะเสนอขึ้นเพื่อเป็นการประชดประชันก็ตาม แต่ก็มีมูลความจริงอยู่ไม่น้อยทีเดียว ฉะนั้น ในการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ประเทศผู้รับความช่วยเหลือจะต้องอ่านพฤติกรรมของบุคลากรและองค์การของประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือให้ออก เฉพาะอย่างยิ่ง พฤติกรรมของผู้ที่อยู่ในฐานะที่จะบันดาลความเป็นความตาย ให้กับแผนงานความช่วยเหลือ ทั้งนี้ "วิ่งเต้น" (lobby) ให้ถูกที่ถูกคนนั่นเอง

(ง) องค์การสหประชาชาติมีบุคลากรทั้งสิ้นประมาณ 50,000 คน คนที่ได้รับเงินเดือนที่ต่ำสุด คือ 4,726 บาท ต่อเดือน คนที่ได้รับเงินเดือนสูงสุด คือ 250,692 บาท ต่อเดือน (ตัวเลข ปี ค.ศ. 1985)

(จ) ในปีงบประมาณ 1984-1985 องค์การสหประชาชาติ มีรายจ่ายทั้งสิ้น 1,587,159,8000 เหรียญ-สหรัฐ แต่มีรายได้เพียง 893,068,751 เหรียญสหรัฐ เท่านั้น ฉะนั้น งบประมาณขององค์การสหประชาชาติยังขาดดุลอยู่ 694,091,649 เหรียญสหรัฐ

(ข) สมาชิกขององค์การสหประชาชาติมีทั้งสิ้นประมาณ 160 ประเทศ (ตัวเลขปี พ.ศ. 2533) ใช้ภาษาพูด 2,000 ภาษา แต่ภาษาที่เป็นทางการที่ใช้อยู่ในองค์การสหประชาชาติ มีเพียง 6 ภาษา เท่านั้น คือ จีน อารบิก อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสเปน

(ค) หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศที่สำคัญที่สุด 2 หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ คือ ธนาคารโลก และสมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศ

4) ปัญหาผลกระทบของความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ผลกระทบดังกล่าวนี้ อาจมีทั้งทางบวกและทางลบ ผลกระทบในทางบวกนั้น เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว ดังที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนผลกระทบทางลบ อาจเกิดจากการตัดสินใจรับความช่วยเหลือ จากประเทศประชาธิปไตย (นายทุน) หรือจากประเทศสังคมนิยม หรือจากการเลือกรับความช่วยเหลือ เพื่อตอบสนองของความต้องการของคนจนโดยเฉพาะ หรือเพื่อตอบสนองความต้องการของคนทั่วไป อย่างไรก็ตาม ในทฤษฎีของ เมลวิน บี. คราสส์ (Melvyn B. Krauss) นั้น เห็นว่า ผลกระทบในทางลบของความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เกิดจากความใหญ่โตของรัฐบาลประเทศ- ผู้ให้และประเทศผู้รับ กล่าวคือ ความใหญ่โตของรัฐบาลประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ ก่อ

ความเสียหายแก่ประเทศผู้รับ โดยพยายามจำกัดการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ เช่น การตั้งกำแพงภาษี สินค้าเข้า การป้องกันมิให้แรงงานจากต่างประเทศหลั่งไหลเข้าประเทศ ป้องกันทุนมิให้ไหลออกนอกประเทศ และเงินอุดหนุนแก่กิจการภายในประเทศ เพื่อให้สามารถแข่งขัน หรือเอาเปรียบประเทศอื่นๆ ได้ ส่วนความใหญ่โตของรัฐบาลในประเทศผู้รับความช่วยเหลือเอง ก็มีผลเสีย เพราะไปทำลายระบบการแข่งขันของเศรษฐกิจต่างๆ เนื่องจากต้องยอมผ่อนปรนตามเงื่อนไขบางประการ ของประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ เฉพาะอย่างยิ่ง ความช่วยเหลือที่มีมูลเหตุจูงใจ เพื่อขอสิทธิพิเศษของการค้าและการลงทุน ฉะนั้น ในทฤษฎีของ เคราส์ นั้น ถ้าเป็นไปได้ ประเทศที่กำลังพัฒนา ควรจะดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยปราศจากความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ยกตัวอย่าง เช่น การที่เศรษฐกิจของไต้หวันและเกาหลี ได้มีความเจริญเติบโตขึ้นก็หลังจากที่สหรัฐอเมริกา ได้ถอนความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจำนวนมากมาย ออกไปแล้วเท่านั้น

11.5 ตัวอย่างของการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ความจริงแล้ว การให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการ แก่ต่างประเทศของประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือในโลกปัจจุบันได้มีมานานแล้ว กล่าวคือ อังกฤษ เริ่มให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศในปี ค.ศ. 1929 สหรัฐอเมริกาเริ่มอย่างจริงจังในปี ค.ศ. 1949 เยอรมนีในปี ค.ศ. 1953 และฝรั่งเศส ภายหลังจาก สงครามโลกครั้งที่สอง ส่วนในประเทศค่ายสังคมนิยมนั้น สหภาพโซเวียตเริ่มให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศในปี ค.ศ. 1954 โดยได้เซ็นสัญญากับอาร์เจนตินา และอาฟกานิสถานเป็นเบื้องต้น สำหรับ ตัวอย่างของการพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศนั้น จะขอยกตัวอย่างของประเทศไทย ซึ่งเห็นว่า ผลงานที่น่าประทับใจพอสมควร นั่นก็คือ รัฐบาลไทยสามารถพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับต่างๆ ได้เกินเป้า เฉพาะอย่างยิ่ง ในแผนพัฒนาประเทศ ฉบับที่ 1, 2 และ 4 ดังแสดงให้เห็นจากตารางข้างล่างนี้

แผนพัฒนา	เป้าหมาย		ปริมาณความช่วยเหลือที่ได้รับจริง	
	มูลค่า	ร้อยละของแผนพัฒนา	มูลค่า	ร้อยละของเป้าหมายที่ตั้งไว้
ฉบับที่ 1 (1961-1966)	3,046	14.3	3,136.3	102.9
ฉบับที่ 2 (1967-1971)	5,000	8.7	5,930.7	118.6
ฉบับที่ 3 (1972-1976)	5,000	5.5	3,754.6	75.1
ฉบับที่ 4 (1977-1981)	2,500	1.0	10,386.3	415.4
ฉบับที่ 5 (1982-1986)	14,640	1.8	n.a.	n.a.

แสดงปริมาณความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้ในแผนพัฒนาฉบับต่างๆ (หน่วย : ล้านบาท)

ที่มา : Khien Theerait et al., op. cit., p. 239.

*สาเหตุหนึ่งอาจจะเป็นผลจากการถอนทหารอเมริกัน และสหรัฐอเมริกาพ่ายแพ้สงคราม

n.a. = not available (ไม่มีข้อมูล)

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า มูลค่าความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ที่คิดเป็นร้อยละของมูลค่าของแผนพัฒนาฉบับต่างๆ นั้น มีลักษณะที่ลดลง และคาดว่า จะเป็นเช่นนี้ต่อไปอีกในอนาคต เฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อประเทศไทยมีอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงมากขึ้นเรื่อยๆ คือ สูงถึงร้อยละ 11 ในปี พ.ศ. 2533 เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจะถูกบังคับ(ด้วยตัวของเราเอง หรือจากการที่ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือเห็นว่า ประเทศไทยไม่จำเป็นต้องรับความช่วยเหลือต่อไปอีกแล้ว) ให้มีการพัฒนาโดยปราศจากความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ดังที่ เคราส์ ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

สำหรับในปัจจุบันนี้ ประเทศที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยมากที่สุดอันดับแรกๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เยอรมนี (ตะวันตก) และ แคนาดา เป็นต้น ดังแสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ	ปี ค.ศ. 1984	ปี ค.ศ. 1985	ปี ค.ศ. 1986	ปี ค.ศ. 1987
ออสเตรเลีย	22.6	26.0	17.6	17.0
เบลเยียม	3.3	8.0	2.5	1.3
แคนาดา	7.2	9.8	10.6	16.1
เยอรมนี	7.9	8.2	20.7	9.2
อิตาลี	1.8	1.2	2.2	10.0
ญี่ปุ่น	25.7	23.8	57.0	26.3
นอร์เวย์	0.0	0.2	0.2	2.5
สวีเดน	0.6	0.5	0.9	1.0
อังกฤษ	0.3	2.2	2.2	2.2
สหรัฐอเมริกา	26.6	16.5	24.0	16.0
อื่นๆ	4.4	2.8	2.5	3.4
รวม	100.3	99.3	140.4	104.9

แสดงปริมาณความช่วยเหลือจากต่างประเทศแก่ประเทศไทย ระหว่าง ค.ศ. 1984-1987 (ล้านเหรียญสหรัฐ)

ที่มา : UNDP , op.cit.

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในช่วงระยะเวลา 4 ปี คือ ค.ศ. 1984-1987 ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยเฉลี่ยประมาณปีละ 11.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 2,891.2 ล้านบาท (คิดอัตราแลกเปลี่ยน 1 เหรียญสหรัฐ = 26 บาท) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนาประเทศ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของไทยแล้ว ก็นับว่าน้อยมาก อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เราต้องไม่ลืมว่า แม้จะเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย แต่ก็ไม่ควรไปดูถูกความสำคัญ หรือให้ความสำคัญมากจนมาบดบังงบประมาณในการพัฒนา หรืองบประมาณแผ่นดิน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากมิตรประเทศต่อไป ไม่ว่าจะมาก หรือน้อย แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ เราจะต้องกระทำทุกวิถีทางที่จะพัฒนาประเทศในทุกๆด้าน ด้วยกำลังสมองและกำลังทรัพย์ของเราเองเป็นหลัก และการยืมจมูกคนอื่นมาหายใจ น่าจะเป็นทางเผื่อเลือกอันสุดท้ายเท่านั้น